

1823 - 2023

200 jaar
Vrijwillige Brandweer Duiven

Voorwoord	3
200 jaar brandweer in Duiven	4
Geschiedenis van de brandweer	5
De brandweer in Duiven	6
Brandweerreglement	6
Brandspuithuizen in Groessen en Loo	8
Van vader op zoon	9
Brandputten	11
Tijdens de oorlog	12
Reorganisatie brandweer gemeente Duiven	13
Tewerkstelling in Duitsland	17
Brandbombardement in Huissen	18
Engelse jachtvliegtuigen vallen trein aan	18
Tijdelijke bergplaats voor `motorblusch-materieel_	19
Brandweergarage	21
Recht van opstal	24
Normalisering	26
Medegebruik brandweergarage	26
`Uitgebluste_ brandweermannen	27
Brandweeronderscheidingen	29
In vogelvlucht (grote en kleine) veranderingen	30
Eerbetoon na 46 jaar	31
Branden, calamiteiten die menigeeen zijn bijgebleven	36
Brandweervrijwilliger	43
Opleiding	44
Tot slot	46
Samenstelling, tekst en vormgeving	47

Beste lezer,

Ik vind het een hele eer dat ik door brandweer Duiven gevraagd ben om dit voorwoord te schrijven ter gelegenheid van hun 200 jarig bestaan.

In mijn rol als clustercommandant kom ik bij alle lokale brandweren in cluster Oost van onze regio enkele keren per jaar op bezoek.

Zo ook bij brandweer Duiven. Als ik terugkijk op de recente jaren dan valt op dat ik aanzienlijk meer bij de brandweer in Duiven ben in vergelijking met andere posten. Mede daardoor voel ik een sterke binding met de brandweer in Duiven.

Deze binding met Duiven komt niet alleen door mijn recente jaren als clustercommandant. Duiven speelt ook in andere perioden een rol in mijn leven. Dat gaat natuurlijk niet 200 jaar terug. Maar wel een hele tijd.

In mijn jeugdjaren, eind jaren 60, kwam ik al met enige regelmaat bij familie in Duiven. Veel later, begin jaren 90, toen ik ging werken voor de huidige brandweer Gelderland Midden, heb ik met veel plezier, gedurende 10 jaren, gewoond aan de Winterjan in Duiven.

Sinds begin 2000 heb ik, als officier bij de brandweer Gelderland Midden, meerdere grote branden in Duiven meegemaakt die een grote indruk op mij hebben achtergelaten.

Van het Duiven sinds 1823 tot heden heb ik meer dan 50 jaar meegemaakt. Dat zijn, zoals hierboven te lezen, niet allemaal brandweerherinneringen.

Ik ben ervan overtuigd dat 2023 een jaar wordt waarin mooie herinneringen worden gemaakt ter ere van 200 jaar brandweer Duiven.

Richard Smit
Clustercommandant cluster Oost

200 jaar brandweer in Duiven.

Achter deze paar woorden gaat een grote historie schuil. Een historie die we mogen uitdragen. We mogen vertellen hoe geldig het werk van de brandweer is.

In deze 200 jaar hebben veel nieuwe technologie¹n hun intrede gedaan. Er zijn hypermoderne bluswagens. Emmers water doorgeven is verleden tijd. Er is allerlei meetapparatuur gekomen, zoals CO₂- en koolmonoxidemeters en hittecamera's.

Ondanks deze technologische veranderingen zal één ding nooit veranderen en dat is de sterke teamgeest binnen de brandweer. Want daar draait het in de kern om. Een team van brandweermannen en brandweervrouwen die gezamenlijk de strijd aangaan tegen de elementen. Ze gaan letterlijk voor elkaar door het vuur. Met gevaar voor eigen leven zetten zij zich dagelijks in voor mens en dier en waken over onze veiligheid. Daar ben ik ze dankbaar voor en u waarschijnlijk ook.

Ik heb al vaker mijn bewondering uitgesproken voor het feit, dat steeds weer mensen bereid zijn om op vrijwillige basis deze taak op zich te nemen. Het kost namelijk veel tijd en energie. Het is niet alleen het uitrukken tijdens incidenten. Aan het brandweervak zit een uitgebreid opleidingsprogramma vast. Dit betekent veel studeren, trainen en wekelijks oefenen met het blussen van branden, oefenen met ondersteunen bij ongevallen, losknippen van auto's enzovoort. Het studeren, trainen en uitrukken doen zij naast hun gewone dagelijkse werk.

Bij de brandweer zijn is een vak waar ook het gezin achter moet staan. Ik wil hier dan ook de gezinsleden bedanken voor de steun die zij geven aan onze brandweermannen en brandweervrouwen. Deze steun is onmisbaar.

Ik wens jullie veel plezier bij het vieren van het jubileum. Maak er samen een mooi en gezellig feestje van.

Huub Hieltjes

Burgemeester van de gemeente Duiven

Geschiedenis van de brandweer

Heel vroeger was er geen brandweer. Als er brand uitbrak moest iedereen zelf maar zien dat hij op tijd vluchtte. Bij het blussen van de brand, was je blij met de hulp van je burens. Rond 1300 waren de meeste huizen nog van hout, een brand kon dus makkelijk overspringen van het ene naar het andere huis, waardoor hele dorpen verwoest werden.

In 1521 werd een stap in de goede richting gezet. Karel V bepaalde dat huizen alleen nog van steen mochten worden gebouwd. Toen de steden en dorpen groter werden, zagen de mensen in dat het belangrijk was het bestrijden van brand beter te organiseren. Er kwamen wakers en andere mensen die, als er brand was, te hulp konden komen.

Er bestond ook nog niet veel materieel om branden te bestrijden. Hoewel in de oude Griekse tijd al een soort pomp was uitgevonden, was dat idee verloren gegaan. Men bluste met emmers die van leer waren gemaakt. Die moesten dan gevuld worden in een sloot of put. Deze werden dan door rijen mensen aan elkaar doorgegeven om op het vuur te worden gegooid.

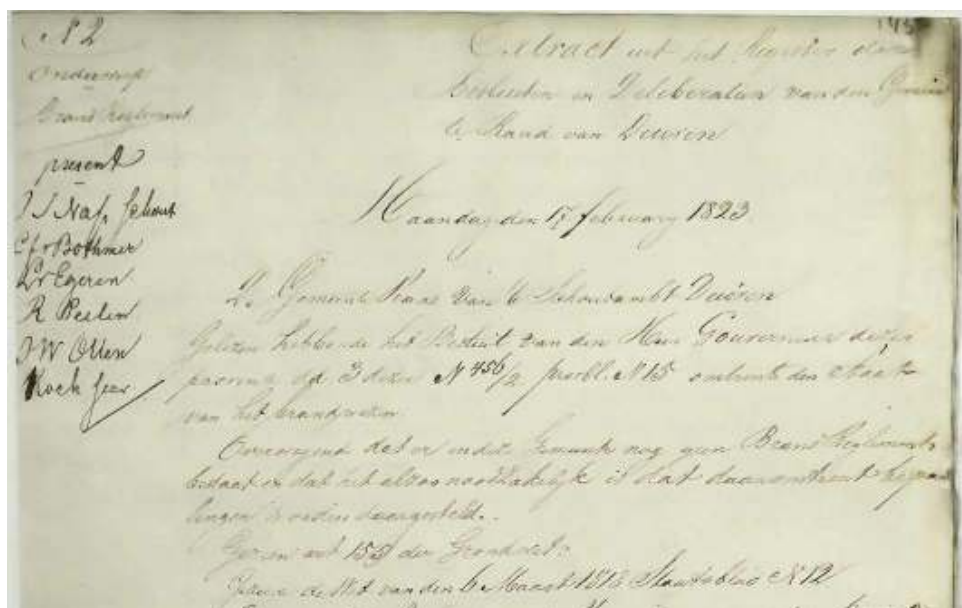
In juni 1614 ontwikkelde Pauwels Auleander de brandspuit; hij noemde dit de wonderspuit. Vanaf die tijd gaat het allemaal makkelijker. In 1672 komt Jan van der Heyden met een slangbrandspuit. Hij verbetert de traditionele brandspuit met een wijde linnen slang met waterzak en schraagpomp die dicht bij de waterkant kan worden geplaatst. De volgende fase is het plaatsen van zuigbuis en pomp in de gracht waardoor het scheppen met emmers tot het verleden behoort. Door het aanbrengen van vier houten wielen maakt men de brandspuit dan nog mobieler. Deze uitvinding is van groot belang geweest en betekent een revolutie op het gebied van brand blussen. Zijn ontwerp blijft, zelfs na minimale aanpassingen, tot in de 20^e eeuw veelvuldig in gebruik. Naast deze slangbrandspuit zet Jan van der Heyden ook de basis voor een brandweerorganisatie neer. Hij vindt dat het brandweerwezen beter georganiseerd moet worden. Hij verwacht discipline, oefening en taakverdeling van de manschappen. In het midden van de 19^e eeuw ontstaat de vrijwillige brandweer.

De brandweer in Duiven

Ook in Duiven was de situatie niet anders. Men dacht dat er tegen brand weinig te doen was. Het was de hand van God en je kon hopen en bidden dat de wind ging draaien of dat het ging regenen. Onvoorzichtigheid met vuur was natuurlijk niet de enige oorzaak dat er brand ontstond, ook blikseminslag en oorlogen veroorzaakten menige brand. Men probeerde zich vanzelfsprekend van begin af aan te weren tegen dat verschrikkelijke vuur, maar het blussen van brand bleef meestal beperkt tot het gooien van enkele emmers water, geschepd uit de sloot. Als er geen sloten in de buurt waren liet men de brand gewoon uitwoeden. Brandpreventie, het voorkomen van brand, is in die tijd een loze kreet. Ook snelle alarmering en organisatie waren ver te zoeken.

Brandweerreglement

Bij besluit van de gemeenteraad Duiven wordt op maandag 17 februari 1823 het reglement op het brandwezen vastgesteld.

Met de invoering van dit `Eerste Reglement ter Voorkoming en Blussing van Brand_ krijgt de brandbestrijding in Duiven enige structuur.

In het 60 artikelen tellende reglement zijn niet enkel bepalingen opgenomen voor de brandweer, maar ook voor de ingezetenen om in geval van brand hun medewerking te verlenen.

Het is wel aardig om enkele artikelen te noemen uit dit reglement.

In de eerste afdeling:

Bepalingen ter voorkoming van brand

worden strengere eisen gesteld aan woonhuizen, schuren, loodsen of bergplaatsen aan publieke wegen deze moeten van steen worden, terwijl de daken van deze gebouwen met dakpannen gedekt moeten zijn. Ook de schoorstenen moeten van steen worden.

Burgers zijn verplicht hun schoorstenen en stookplaatsen tenminste driemaal in 't jaar en wel binnen de eerste acht dagen van maart, augustus en december te controleren en reinigen.

In schuren en stallen waar koren, stro en hooi liggen mag tussen zonsondergang en zonsopgang geen lamp, kaars of ander licht worden gebruikt. Bij het laden en lossen van genoemde materialen mag geen tabak worden gerookt.

In de tweede afdeling:

Inrigting van het Brandwezen en aanwending der middelen tot blussching van den brand

wordt bepaald dat het plaatselijk bestuur een opperbrandmeester, een adjunct en twee assistenten aanstelt. Voor deze laatste functies worden bij voorkeur metselaars- of timmermansbazen genomen.

Bij iedere brandspuit zullen verder door het gemeentebestuur 22 man tot pompers, slangendragers en pijpenvoerders ¶ In een bode worden benoemd, allen genomen uit de meest geschikte ingezetenen.

Niemand mag zich aan de benoemingen in beide voorgaande artikelen vernoemd onttrekken tenzij om redenen welke aan het gemeentebestuur gegrond voorkomen.

Om de brandspuit behoorlijk te kunnen hanteren en het verder bekwamen van de manschappen wordt tenminste twee maal in de zes jaar geoefend en verder zo dikwijls als noodzakelijk.

Ieder hoofd van een huisgezin [de onvermogene uitgezonderd, dit ter beoordeeling van het plaatselijk bestuur] is verplicht een lederen of houten brandemmer te hebben, gemerkt met het huisnummer ¶¶¶ in het merk van de eigenaar. Deze moeten zo dikwijls dit door het plaatselijk bestuur wordt gevorderd worden getoond.

Degene die het eerst de brandspuit op de plaats heeft, zal daarvoor uit de gemeentekas een premie van fl 5,-- ontvangen.

Op het ogenblik van het luiden van de brandklok zal elk huisgezin, bestaande uit meer dan 2 of 3 bekwame personen direct tenminste ¶¶¶ in persoon, met mee neming van de brandemmer, naar de plaats van de brand zenden om te helpen bij het aangeven van water of te helpen bij andere werkzaamheden.

De veldwachters zullen toezien dat geen goederen worden gestolen en dragen zorg voor handhaving van de goede orde. Na het blussen zullen de spuiten worden gereinigd, gedroogd en zo nodig hersteld en daarna weer naar de daarvoor bestemde bewaarplaatsen gebracht.

Was hiermee de brandweer van Duiven een feit?

Dat weten we niet. In het archief van de gemeente Duiven is niets terug te vinden over de eerste jaren. De ouds gevonden documenten zijn van 1868

Brandspuithuizen in Groessen en Loo

Het kerkbestuur van Groessen verhuurd in 1868 aan de gemeente Duiven een politie- en brandspuithuis, staande en gelegen aan de oostzijde van de bijzondere school voor lager onderwijs te Groessen sectie C nr. 774 voor een periode van drie jaar, ingaande 1 januari 1868 en eindigende 31 december 1870.

De jaarlijkse huurprijs bedroeg f. 6,25 voor het politiehuis ¶¶¶

f. 6,25 voor het brandspuithuis, vooraf te voldoen op de laatste dag van december.

In 1883 wordt door de gemeente Duiven van het kerkbestuur van Loo een bergplaats voor brandblusmiddelen gehuurd staande te Loo aan de bijzondere school voor een periode van drie achtereenvolgende jaren, ingaande 1 januari 1883 en eindigende 31 december 1885.

De jaarlijkse huurprijs van f. 10,-- moet vooraf op de laatste dag van december worden voldaan.

De brandspuit in Duiven staat in de openlucht achter het (vm) raadhuis (nu restaurant t Raedthuys). Hier stond ook een klein hokje met tralies, een soort gevangenis, waar de veldwachter weleens mensen in op sloot.

Van vader op zoon

Duiven kent vanouds een tweetal echte brandweer-families: Mattijssen en Vos.

Jan Mattijssen kwam in 1886 in Duiven wonen en vestigde zich als smid in 1888 aan de Dorpsstraat (de huidige Rijksweg). Vanaf dag een tot aan zijn dood in 1920 was hij betrokken bij de brandweer. Zoon Hendrik (Hent) liep vanaf 1915 (officieus) mee met zijn vader bij een oproep. Hij werd na het overlijden van zijn vader in 1920 officieel aangesteld. Van hem hebben zijn zoons: Jan, Henk, Toon, Theo en Albert zijn interesse voor de brandweer geërfd.

Theo liep als 14 jarige jongen al mee achter de brandweermannen aan.

In 1952 kwam hij officieel bij de brandweer. Theo had een oude fiets, zijn brandweerfiets, die altijd startklaar stond achter de zaak. Bij een melding sprong Theo op zijn brandweerfiets en was weg. Na 37 jaar dienst neemt Theo in 1989 afscheid van de brandweer.

De eerste brandweergarage stond achter het bedrijf van Vos, de burens van Mattijssen, aan de Dorpsstraat in Duiven. Theo Vos sr. was aangesteld als pompbediende bij de brandweer. Ook voor deze familie geldt dat de zonen Frans, Herman, Theo jr. en later

kleinzoon Frans jr. de interesse voor de brandweer met de paplepel is ingegoten. Zoon Frans is in 1939 officieus bij de brandweer begonnen, hoe kan het ook anders, als pompbediende en assistent van zijn vader. Brandweerman `dat lijkt me wel leuk_.

In de oorlog werd hij officieel pompbediende en in mei 1945 haalde hij zijn rijbewijs. Een makkie volgens Frans: f. 10,-- storten, niks theorie, de praktijk bestond uit een rondje rijden om een pleintje en in file parkeren langs het trottoir. Dat was alles. Je had direct alle categorie¹n, behalve de motorfiets.

Frans was 43 jaar, waarvan de eerste drie jaar officieus, actief bij de brandweer. In 1982 nam hij na 40 officiële jaren, afscheid van de Duivense vrijwillige brandweer. De laatste vier jaar was hij commandant.

Bij een brandmelding rende moeder Vos naar Mattijssen en klopte op het raam en riep `BRAND!! BRAND!!_ Vader Mattijssen en zijn drie zonen lieten het werk waarmee ze bezig waren uit de handen vallen en gingen op de brand af. Theo rende als 14 jarige al mee. Moeder Vos waarschuwde vervolgens de andere brandweerlieden.

Het is nu niet meer voor te stellen maar deze mannen gingen in hun dagelijkse werkkloffie, dus zonder enige vorm van bescherming, op een melding af. Het bluswater moest uit een naastbij gelegen sloot worden gepompt of met emmers geschept. Was er geen sloot in de buurt, dan had je pech, men liet de brand uitwoeden. Soms gebruikte men water uit de gierput en dan gebeurde het weleens dat er meer met gier dan met water werd geblust.

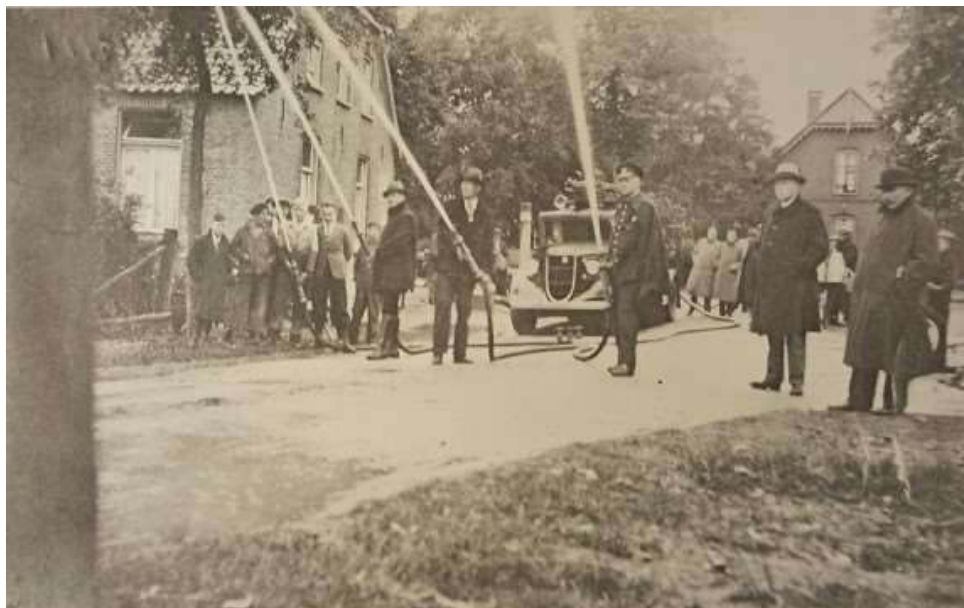
Duiven was toentertijd in het bezit van een motorspuit die nog met de hand moest worden getrokken. Deze kon niet achter een auto worden gekoppeld, maar werd getrokken door o.a. Theo Vos, Hent Mattijssen en Maije Holland.

De burgemeester W.J.A.R.R. van den Clooster baron van Sloet tot Everlo gaf Theo Vos sr. de opdracht een trekhaak aan de motorspuit te maken zodat deze achter de `Steward_ vrachtwagen van W. van Hummel aan de Ploenstraat kon worden gehangen.

Later wilde de burgemeester een eigen auto voor de brandweer. Vos kreeg opdracht hiervoor te zorgen. Hij kocht een 1929er A-Ford van Antoon Snelder, de bakker voor f. 125,-- .

Brandputten

Er is in het verleden heel wat afgebrand in de gemeente Duiven. Een brandspuit met daarbij behorende waterputten was dan ook geen luxe.

De foto is gemaakt bij de feestelijke ingebruikname van de waterput aan de Ploenstraat in 1936. De Arnhemse brandweer was met de motorspuit naar Duiven gekomen om de put `in te spuiten_ onder toezicht van de notabelen van de gemeente Duiven.

In de jaren daarna werden er in de gemeente op meerdere plaatsen brandputten aangelegd.

In 1938 worden zeven brandputten geboord. De brandputten worden aangelegd in de dorpskommen van Duiven (3 stuks), Groessen (2 stuks) en in Loo (2 stuks). Daarnaast zijn in de dorpskommen de van ouds zogenaamde brandkolken aanwezig.

In 1944 worden de brandputten en brandkolken verder uitgebreid. Er komen brandputten aan de Woerdschestraat, t.o. A.Th. Rutten D 188 te Duiven; aan de Droostraat in de bocht bij H. Gerretsen D 28 te Duiven; aan de Nieuweling (Dorpsstraat) tussen de percelen A.H.B. Boss G 125 en C.J. Wouters G 124 te Groessen.

De 6 brandkolken werden in weteringen of bestaande brandgaten geplaatst. Deze brandkolken van 2 op elkaar geplaatste in te graven betonnen putringen met een diam. van 100 cm.

In het jaarlijkse gemeente verslag over het reilen en zeilen binnen de gemeente van 1939 staat het volgende:

„de organisatie van het personeel bij de motorspuiten en de handbrandspuiten berust op persoonlijke dienstplicht“, geregeld bij vaststelling van de algemene politieverordening van Duiven d.d. 11 juni 1936.

Tijdens de oorlog

In de vergadering 29 januari 1941 is besloten dat de gemeentelijke brandweer moet worden gereorganiseerd qua samenstelling en werkwijze.

Belangrijkste wijziging: leden van de brandweer van het ene dorp mogen niet helpen bij brand in een ander dorp indien de eigen brandweermannen daar het werk aankunnen.

Ook sluit de gemeente voor de leden van de brandweer een ongevallenverzekering af.

Reorganisatie brandweer gemeente Duiven

den heeren: A. H. Boss Sr. te Groessen
en
W. F. Berentsen te Loo.

GEMEENTE DUIVEN.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN DE GEMEENTE DUIVEN;
gelet op artikel 176 van de algemeene politie-verordening
dier gemeente en op hun besluit dd. 29 Januari 1941;
hebben BESLUID bij de gemeentelijke brandweer:

tot brandspuitmeester den heer A. H. Polman te Duiven;
tot len plaatsvervangenden brandspuitmeester den heer: A. H.
Boss Sr. te Groessen;
tot een plaatsvervangenden brandspuitmeester den heer: W. J.
Berentsen te Loo;

tot brandweerlieden: H. J. Methijssen te Duiven;
J. H. Wijnsma te Duiven;
R. H. J. Verhoeven te Duiven;
Th. M. Böhmer te Duiven;
B. E. J. Veldman te Duiven;
G. Holland te Duiven;

A. H. Boss Jr. te Groessen;
A. G. Driessen te Groessen;
J. E. Bloembergen te Groessen;
H. W. Bloembergen te Groessen;
W. Th. Zwiers te Groessen;

A. W. de Bont te Loo;
J. J. Jeurissen te Loo;
J. A. Jansen te Loo;
A. Th. Segers te Loo;

tot chauffeurs-monteur: H. M. Th. Hendriksen te Loo.
H. F. Palm te Groessen en
Th. H. Voss te Duiven.

In geval van brand te Duiven komen alleen de brandspuit-
meester en de brandweerlieden van Duiven in actie,
in geval van brand te Groessen: de brandspuitmeester van
Duiven, de 1e plaatsvervangende brandspuitmeester en de brand-
weerlieden van Groessen,

in geval van brand te Loo: de brandspuitmeester van Dui-
ven, de 2e plaatsvervangende brandspuitmeester en de brand-
weerlieden van Loo, alsmede een der beide chauffeurs-monteur.

Indien bij brand in eenig dorp niet genoeg brandweerlieden
van daar aanwezig zijn om den brand meester te worden, dan
worden bij voorkeur eerst de brandweerlieden uit de andere
dorpen ter assistentie aangewezen.

De vergoedingen zijn geregeld bij raadsbesluit van 9 april
1941.

DUIVEN, 29 Januari 1941.
Burgemeester en wethouders voornoemd,
De secretaris, De burgemeester,

Door de raad wordt het volgende besluit met betrekking tot de vergoedingen genomen. Deze gelden indien bij brand in de gemeente Duiven dienst is gedaan.

De raad der gemeente Duiven;
gelet op artikel 180 der Algemeene Politieverordening der
gemeente Duiven;

b e s l u i t :

- A. Indien bij brand in de gemeente is dienst gedaan, worden de navolgende vergoedingen gegeven:
1. aan de leden van de brandweer:
 - a. voor nacht- en Zondagarbeid, voor het eerste uur f 1.--
en voor de volgende uren " 0.75
 - b. voor dagarbeid op werkdagen, voor het eerste uur " 0.75
en voor de volgende uren " 0.50
 2. aan dienstplichtig personeel, als bedoeld in artikel 178, juncto artikel 172 onder a van de Algemeene politieverordening:
 - a. voor nacht- en Zondagarbeid, voor het eerste uur " 0.75
en voor de volgende uren " 0.50
 - b. voor dagarbeid op werkdagen, voor het eerste uur " 0.50
en voor de volgende uren " 0.25
 3. voor nachtwaken wordt vergoed per uur " 0.50
doch alleen indien de burgemeester zulks - na advies van den brandspuitmeester - absoluut noodzakelijk acht.
 4. Voor den dienstdoenden chauffeur-monteur gelden dezelfde vergoedingen als onder lid 1 van dit artikel bepaald, verhoogd met f 0.25 per uur.
 5. voor het droogen der slangen, na gemakt gebruik, wordt per gedroogde slang vergoed " 0.25
 6. voor eventueel stallen van de brandspuit met volledige toebehoren, het onderhoud der spuit, het wekelijks controleren der motoren e.d. wordt door Burgemeester en wethouders een overeenkomst gesloten met een der in de gemeente gevestigde garagehouders.
Voor de toepassing van dit besluit wordt onder nacht verstaan de tijdsduur van 22 tot 6 uur.
Gedeelten van uren worden, indien minder dan een half uur, voor een half uur en indien meer dan een half uur, voor een heel uur gerekend.
Voor de toepassing van dit besluit worden met den Zondag gelijkgesteld de Nieuwjaarsdag, de Christelijke tweede Paasch- en Pinksterdagen, de beide Kerstdagen, de Hemelvaartdag en de verjaardag des Konings.
- B. Indien bij brand buiten de gemeente is dienst gedaan, worden de onder A titel 4 genoemde vergoedingen verdubbeld.
- C. Indien bij oefening dienst is gedaan worden geen vergoedingen uitgekeerd.

A. 41

Duiven, 29 Januari 1941.

Burgemeester en wethouders van Duiven,

De secretaris,

De Burgemeester

In september 1941 besluit de burgemeester van Duiven het raadsbesluit betreffende de vergoedingen aan de leden van de vrijwillige brandweer aan te vullen en als volgt te wijzigen

Punt A. onder 4 wordt gelezen als volgt:

`voor den brandspuitmeester, de plaatsvervangende brandspuitmeesters en voor den dienstdoenden chauffeur-monteur gelden dezelfde vergoedingen als onder lid 1 van dit artikel bepaald, verhoogd met f. 0,25 per uur. _

In punt A. onder 6 worden de woorden `burgemeester en wethouders\_ vervangen door `den burgemeester._

Punt C. wordt gelezen als volgt: `Indien bij oefening dienst is gedaan, wordt de helft der vergoedingen als onder punt A. lid 1 en lid 4, uitgekeerd, waarbij halve centen naar boven worden afgerond op heele centen_.

Op last van de secretaris-generaal van het departement van binnenlandse zaken maakt de burgemeester op 14 juli 1941 bekend dat onder de huidige omstandigheden het noodzakelijk is dat de paraatheid van de brandweer ook gedurende de zon- en feestdagen ten volle verzekerd moet zijn. Daarom wordt aan een bepaald percentage van het personeel de verplichting opgelegd op bedoelde dagen thuis te blijven en onmiddellijk bereikbaar te zijn, teneinde bij de oproep onverwijld in dienst te kunnen komen. In bijzondere omstandigheden kan hiervan worden afgeweken, mits de burgemeester hiervan tenminste 3 dagen ~~v~~^{eer} de zon- of feestdag in kennis wordt gesteld.

De bedoelde verplichting wordt opgelegd aan:

A.H. Polman, D 169

Th.H. Vos sr., D 46

H.J. Mattijssen, D 48

J.H. Wijnands, D 164

G. Holland, D 139

A.H. Boss sr., D 125

A.G. Driessen, G 128

H.W. Bloemberg, G 56

A.J. Booltink, L 95 en

W.J. Berentsen, L 86.

Voordat de oorlog uitbrak was het in de gemeente de gewoonte, dat het ontstaan van brand bekend werd gemaakt door het kleppen van de torenklokken (dus niet luiden, maar kleppen).

De burgemeester van Duiven richt aan de zeereerwaarde heer pastoor te Duiven, Groessen en Loo het verzoek deze wijze van brandalarm weer in te voeren.

Hij vraagt medewerking van de koster in deze, om in geval van brand de `noodklok_ te kleppen.

Op 15 augustus 1942 worden benoemd tot brandweerman der gemeente Duiven.

GEMEENTE DUIVEN.

-1.784.1-

---00000000---

DE BURGEMEESTER VAN DE GEMEENTE DUIVEN;
gelet op artikel 6 van het besluit van den secretaris-geheer
van het departement van binnenlandsche zaken betreffende het
brandweerwezen (Besluit brandweerwezen), stuk 57/1941;

b e s l u i t :

met ingang van 15 Augustus 1942 te benoemen tot BRANDWEERMAN
bij de vrijwillige brandweer der gemeente Duiven: -----
den heer

F. H. Vos, D 46	geb. 18-4-1922	
J. H. J. Mattheijssen, D 48	" 2-3-1927	Duiven, 12 Augustus 1942.
J. H. J. Hoeijman, D 43	" 21-5-1922	DE BURGEMEESTER VOORNOEMD,
J. A. Hendriks, D 6	" 11-3-1917	
J. W. A. Kersten, D 192	" 15-8-1921	
A. J. G. Nijssen, D 177	" 9-9-1909	

Brandspuitmeester is de heer: A. H. Polman te Duiven;
1e plaatsvervangende brandspuitmeester: de heer A. H. Boss Sr.
te Groessen;
2e plaatsvervangende brandspuitmeester: de heer W. J. Berentsen
te Loo.

In geval van brand te Duiven komen alleen de brandspuitmeester
en de brandweerlieden van Duiven in actie; alsmede een der *)
in geval van brand te Groessen: de brandspuitmeester van
Duiven, de 1e plaatsvervangende brandspuitmeester en de brand-
weerlieden van Groessen; alsmede een der beide chauffeurs-mon-
teur;

in geval van brand te Loo: de brandspuitmeester van Duiven,
de 2e plaatsvervangende brandspuitmeester en de brandweerlieden
van Loo, alsmede een der beide chauffeurs-monteur.

Indien bij brand in eenig dorp niet genoeg brandweerlieden
van daer aanwezig zijn om den brand meester te worden, dan wor-
den bij voorkeur eerst de brandweerlieden uit de andere dorpen
ter assistentie aangewezen.

De vergoedingen zijn geregeld bij raadsbesluit van 9 April
1941.

*) alsmede een der beide chauffeurs-monteur;

De burgemeester acht het gewenst dat elk van de brandweerlieden
een vaste taak heeft als zij bij een brand moeten assisteren.

Aan de heren Boss en Berentsen wordt advies gevraagd omtrent
de taak (spuitgast/trompvoerder, uitleggen der slangen,
aankoppelen zuigbuis etc.) waarmee elke brandweerman in t
bijzonder moet worden belast.

Instructie Brandweer.

1. Alle personen, tot de gemeentelijke brandweer behoorende, krijgen een vaste tank aangewezen, d.w.z.: elk lid zal wel in 't bijzonder met een onderdeel der bluswerkzaamheden worden belast, maar zal tevens op de hoogte moeten zijn van alle andere werkzaamheden zoodat hij als reservist steeds in de plaats van een ander kan treden.
2. De verschillende werkzaamheden bestaan uit:
het zoeken van bluswater;
het aankoppelen van zuigbuis aan brandput of sloot;
het uitleggen (zonder kronkels) der slangen;
het spuiten;
het omverhalen van muren;
het afzetten van het terrein en het verwijderen en op een afstand houden van publiek.
3. Het is absoluut verboden op eigen gezag andere werkzaamheden te verrichten dan die, welke door den commandant worden opgedragen. Elk lid onthoudt zich streng van het geven van bevelen; er is er maar één die beveelt en dat is de brandspuitmeester.
4. De chauffeur-monteur houdt zich uitsluitend bezig met het goed functioneeren van de spuit. De brandspuit mag niet eerder naar de plaats van de brand vertrekken, voordat een voldoende aantal leden van de brandweer mede kunnen rijden.
5. Indien een der brandweerlieden dicht bij de plaats van de brand woont of daar eerder dan de spuit aanwezig is, dan is deze bij voorbaat aangewezen om onmiddellijk te zoeken naar het dichtst bijzijnde open water; als de spuit aan komt rijden geeft hij door teekens en wijzen te kennen dat hij goed bluswater heeft gevonden en waar de spuit moet stoppen om er b'j te komen.
Na aankomst van de spuit houdt ieder lid zich uitsluitend bezig met de hem toegewezen taak, tenzij de brandspuitmeester anders beveelt.
6. Onmiddellijk nadat de brandklok is begonnen te kleppen begeeft elk lid van de brandweer zich terstond en op de snelste wijze naar de plaats, waar de brandspuit is ondergebracht.
Is de spuit reeds vertrokken dan begeeft hij zich ten snelste naar de plaats van de brand.
Aldear aangekomen worden al degenen die niet tot het personeel van de brandweer behooren verwijderd. Een uitzondering mag gemaakt worden voor de eigenaars of bewoners van het perceel, dat in brand staat, voor zover zij het werk van de brandweer daarbij niet hinderen.
7. Met de spuit zullen medegevoerd worden twee schuimbluschapparaten; mocht de brand van zoodanigen omvang zijn dat deze met een van dergelijke apparaten gebluscht kan worden, dan dient dit te geschieden en de spuit niet in werking te worden gesteld. D.w.z. alles wordt gereed gemaakt om water te kunnen geven, doch alvorens daartoe over te gaan wordt getracht de brand te blussen met een schuimbluschapparaat.
8. Bij het optreden in geval van brand zorgt elk lid der brandweer er voor dat hij het hem vanwege de luchtbescherming verstrekte emalle plaatje om de linkerarm draagt.
9. Ieder lid van de brandweer wordt gewezen op de noodzakelijkheid om den burgemeester in kennis te stellen van zijn vertrek uit de gemeente of verandering van werkkring zoodanig, dat hij verhindert is deze in of nabij zijn woning te verrichten.
Hij moet zijn armpiaatje bij zijn commandant inleveren.
De commandanten dienen hierop voortdurend controle uit te oefenen.

Tewerkstelling in Duitsland

In afwachting van nader uit te geven richtlijnen is de tewerkstelling in Duitsland voor personeel van de brandweer, in de leeftijd van 18-35 jaar, in overleg met Regierungsrat Ammelung, voorlopig uitgesteld.

Voor de samenstelling van deze richtlijnen zijn de gegevens van alle brandweerleden (naam, voorletters, adres, geboortedatum, beroep, functie bij de brandweer, sinds wanneer in dienst) van de gemeente Duiven noodzakelijk. Voor 26 brandweerleden van de gemeentelijke brandweer van Duiven worden hiervoor legitimatiezegels aangevraagd.

Brandbombardement in Huissen

In de nacht van donderdag 13 op vrijdag 14 mei 1943 vindt er in Huissen een brandbombardement plaats. In korte tijd wordt een deel van het centrum in de as gelegd. De Huissense brandweer kon de brand in haar eentje niet beteugelen en als de korpsen uit de omliggende gemeenten, waaronder die van Duiven, niet snel waren bijgesprongen, was heel Huissen die nacht het slachtoffer geworden van de vuurzee.

Het was gebruikelijk dat de inzet van brandweerlieden en materieel bij hulpverlening bij brand in buurgemeenten werden vergoed.

De factuur voor de inzet in Huissen bedroeg f. 60,20:

Uitrukking motorbrandsput KV met 1 brandsputmeester, 1 plv. brandsputmeester, 1 chauffeur/monteur en 7 brandsputlieden, zulks gedurende 2 nachturen en 1 daguur. Verder 10 ltr benzine en 1 ltr olie.

Engelse jachtvliegtuigen vallen trein aan

De in Arnhem gelegerde Duitsers besluiten voordat deze stad het volgende aanvalsdoel zal zijn, de laatste resten brandstof uit de tanks op het Shell-terrein aan de Westervoortsedijk over te pompen in een gereedstaande trein.

Of deze roof is verraden is niet bekend, maar op 5 september 1944 wordt deze trein tussen Westervoort en Duiven door Engelse jachtvliegtuigen aangevallen en in brand gestoken. Al brandend rijdt deze door tot het station van Duiven. Daar ontploffen enkele wagons. Het station brandt geheel af. Blussen was geen beginnen aan.

In een interview op 1 juli 1980 vertelt Frans Vos sr. nog een mooie anekdote hierover: `In een hok bij het station lag een varken. Dat beest werd waarschijnlijk zwart gehouden. We hebben het varken het leven gered! We hebben het beest in de brandweerwagen geladen en afgezet in de melkfabriek de Volharding bij Driessen aan de Spoorstraat (thans Van Dorth tot Medlerstraat) _.

Het beschikbare materieel voor de bestrijding van brand stond al die jaren overal en nergens, veelal buiten in weer en wind: achter het raadhuis, 300 meter van de Dorpstraat in de Droostraat en aan het einde van de oorlog, gedemonteerd: de wielen begraven in 't Buske samen met 2 blikken kerosine (overgebleven van de treinbrand) en deels bij Vos.

Tijdelijke bergplaats voor `motorblusch-materieel _.

De districtsinspecteur voor het brandweerwezen meldt in maart 1947 aan de burgemeesters van de gemeenten in District III dat de Barakkencommissie aan den Minister van Binnenlandsche Zaken z.g. nissenhutten ter beschikking stelt ten behoeve van de gemeentelijke brandweer als een tijdelijke bergplaats voor het motorblusch-materieel.

Deze nissenhutten, in de afmetingen van ca. 5 x 11 m. met een halfronde doorsnede ter hoogte van ca. 4 m., zijn vervaardigd van gegolfd plaatijzer met houten voor- en achterschot en compleet in onderdelen afgeleverd voor de prijs van f. 450,- per stuk af

Rijksopslagplaats. De totaalkosten, inclusief voor gemeenterekening aan te brengen betonvloer en houten kozijnen, alsmede met inbegrip van kosten voor transport en montage en het aanbrengen van een dubbele deur, kunnen worden geraamd op f. 1000,- - f. 1200,-. Desgewenst kunnen worden bijgeleverd 9-lichts zijramen in kozijn, afmetingen 1.20 x 1.80 - f. 25,- per stuk en voorzien van 7 mm. draadglas - f. 35,- per stuk.

De gemeente Duiven laat 1 nissenhut en 9-lichts zijraam, voorzien van 7 mm. draadglas, reserveren.

Op 8 augustus 1947 komt van de Barakkencommissie het bericht dat er helaas geen nissenhut meer voorradig is.

Veranderingen

In 1947 krijgt Vos f. 150,- vergoeding per jaar toegekend voor stalling en bedrijfsklaarheid van de brandspuit. Verder moet hij zorgen dat er banden op de brandspuit komen.

In de loop der jaren hebben er heel wat branden in de gemeente Duiven gewoed, hetzij door blikseminslag, (opzettelijke) brandstichting, menselijk falen, door spelende kinderen enz. Van schoorsteenbranden, hooibroei, kachelbranden tot het volledig in de as gelegde boerderijen, winkels en woonhuizen, met dodelijke afloop voor levende have en soms zijn mensenlevens te betreuren.

De mannen van het eerste uur, veelal middenstanders, boeren en tuinders, hebben deze, indien er water voorhanden was, geblust of op andere wijze bedwongen.

In 1947 acht de gemeente Duiven de aanleg van waterleiding in de gemeente noodzakelijk. Met de daadwerkelijke aanleg wordt pas in 1952 begonnen

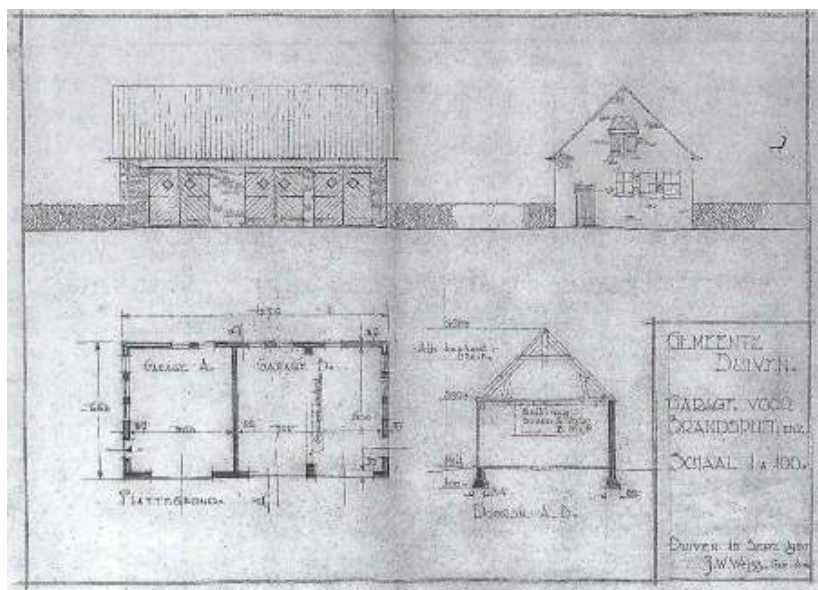
Door het aanbrengen van brandkranen kan de brandweer effectiever, krachtadiger optreden. Al laat de druk van de waterleiding nog te wensen over, er moet nog vaak gebruik worden gemaakt van water uit sloten en putten.

Brandweergarage

In 1950 dient de gemeente, overeenkomstig een regeling van het Ministerie van Binnenlandse Zaken, een aanvraag in voor de bouw van een brandweergarage bij de Districtsinspecteur van het Brandweerwezen.

Die vervolgens de aanvraag voorlegt aan de afdeling Openbare Orde en Veiligheid, bureau Brandweer in

’s-Gravenhage. Van de met betrekking tot de aanvraag genomen beslissing wordt de afdeling Bouwplanbewaking van het Ministerie van Wederopbouw en Volkshuisvesting in kennis gesteld. De Districtsinspecteur van het Brandweerwezen bericht vervolgens de gemeente of de aanvraag in principe is goedgekeurd.

Op 11 juni 1951 wordt het raadsbesluit van 16 mei met betrekking tot wijziging der begroting 1951 (kapitaaldienst) in verband met de bouw van een brandweergarage voor de nieuw aangeschafte brandspuit met toebehoren ter goedkeuring gestuurd aan Gedeputeerde Staten der provincie Gelderland.

B E G R O T I N G bouwkosten garage voor brandspuit enz. voor
de Gemeente D u i v e n .

Loods, enz.		ƒ. 50,--
Grondwerk:	(voor Peil gesteld op 25 + maaiveld, voor vaste grond 95 cm. - Peil)	
Afgraven bouwplaats en funderings-		
sleuven	ƒ. 34,-	
Zandaanvulling	" 180,-	
		ƒ. 214,--
<u>Metselwerk, etc.</u>		
Metselen funderingen, muren en		
penanten	ƒ. 230,-	
Voegwerk	" 120,-	
Raapwerk	" 320,-	
		" 2870,--
<u>Betonwerk:</u>		
Gew. betonlatei, balk en kolom	ƒ. 195,-	
Betonvloer	" 360,-	
Betondorpels en neuten	" 74,-	
		629,--
<u>Timmerwerk:</u>		
Balklaag, zolder en balkstukken	" 676,-	
Kapspanten, muurplaten, gordingen	" 280,-	
en nok	" 611,-	
Dakbeschot, tengels, latten, ruiter	" 12,-	
Windveer	" 572,-	
Kozijnen, deuren en ramen	" 500,-	
Arbeidsloon timmerwerk bouw ...		2651,--
<u>IJzerwerk:</u>		
Gootijzers, verankeringen, hingsels	292,-	
Kozijnankers, spouwankers en hang-		
en sluitwerk	100,-	
		392,-
<u>Zinkwerk:</u>		
Goten en regenwaterafvoerpijpen	ƒ. 334,-	
<u>Pannendak:</u>		
Dakpannen, vorstpannen, windveer-		
pannen, arbeidsloon	" 511,-	
<u>Electrische</u>		
<u>Installatie:</u>		
3 lichtpunten en 2 stopcontacten"		100,-
<u>Sociale lasten:</u>	41 % van ƒ. 1300,-	533,-
<u>Uitvoering, etc.</u>	10% van ƒ. 8248,-	828,-
<u>Omzetbelasting:</u>	3 % van ƒ. 9112,-	273,-
		9385,-
<u>Glas- en Verfwerk:</u>		
Glas	ƒ. 48,-	
Buiten- en binnenverfwerk	" 315,-	
Meniën ijzerwerk, oliën zolders	" 97,-	
		460,-
Totaal	ƒ. 9845,-	

Duiven, 18 September 1950.

Dienst Bouw- en Woningtoezicht,
"Kring D u i v e n "

Op 30 oktober wordt door gemeentewerken, kring Duiven de bouw van de brandweergarage aanbesteed, zonder inbegrip van ijzerwerk, glas- en verfwerk. Overeenkomstig de opdracht van de gemeente worden de zeven in de gemeente Duiven gevestigde aannemers Gebr. Klappers - Duiven; A.W.B. Boss Heijenbergh - Duiven; H.J. Gerritsen - Duiven; E. Willemsen - Groessen;

A.H. Boss - Groessen; L. Berendsen - Loo; W.J. Berendsen - Loo in de gelegenheid gesteld prijsopgaaf te verstrekken van de voor de brandweer bedoelde garage.

Op 8 november 1951 wordt de bouw van de brandweergarage gegund aan aannemer W.J. Berendsen.

DIENT GEMEENTEWERKEN KRING DUIVEN.

Gemeente D U I V E N.

Duiven, 8 Nov. 1951.

Betr: bouw van een garage.

Aan
het Gemeentebestuur van
D u i v e n.

Overeenkomstig Uw opdracht is de bouw van een garage opgedragen aan de minste inschrijver, de aannemer W.J. Berendsen te Loo en wel voor de som van f. 2.822,-- gespecificeerd als volgt:

Inschrijving op het oorspronkelijke plan (185110) f. 2.397,--
vergroting van het oorspronkelijke plan met 1,60 m' lengte, plan 55111 " 425,--
f. 2.822,--

De levering van ijzerwerk voor het bouwplan 55111 werd opgedragen aan de smid H.J. Mattijssen voor de som van f. 950,--

Totaal kosten der tot nog toe verstrakte opdrachten f. 3.772,--
=====

F.
Onder bovengenoemde som ad. f. 3.772,-- zijn niet begrepen de kosten kramplaten, moerschroeven, en volgplaten voor de 2 kapspanten, voorts zijn daaronder niet begrepen de aankoopkosten van 2 buitendeur-sloten met krukken, terwijl bovengenoemde som verder met de kosten van glas,- en verfwerk wordt verhoogd.

Dienst Gemeentewerken Kring Duiven,

(Sleiderink.)

Bijlage:

te Uwar oriëntering
2 doorslagen van opdrachten
gewijzigde bouwplan 55111.

Gedeputeerde Staten bericht dat er in beginsel geen bezwaar bestaat tegen de bouw van een brandweergarage. Evenwel, uit de ingezonden bescheiden blijkt niet dat het aan de gemeente toegekende recht om de garage te plaatsen op particulieren grond, juridisch is geregeld.

Recht van opstal

De raad der gemeente Duiven;
overwegende, dat het gewenst is, dat een regeling wordt getroffen ter berging van het brandweermaterieel;

gelet op artikel 157 der gemeentewet;
besluit

met Th R M Bouwman te Duiven een overeenkomst te treffen overeenkomstig aangehecht model, op grond waarvan op het perceel, kadastraal bekend gemeente Duiven, sectie E nr 468, ten behoeve van de gemeentelijke brandweer een recht van opstal wordt gevestigd.

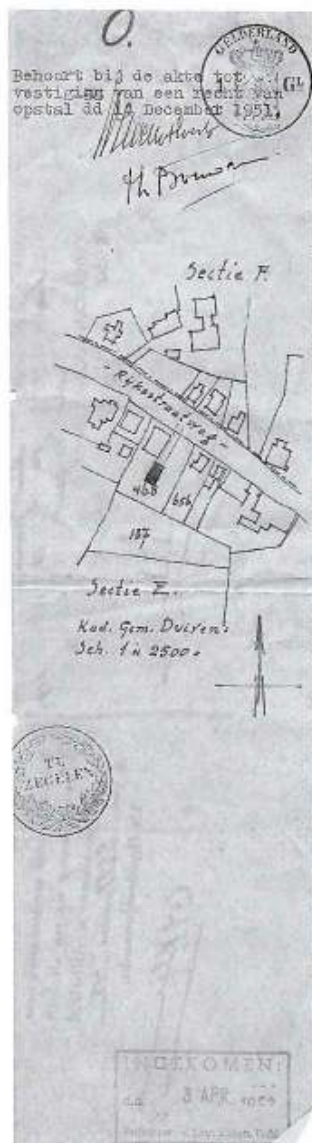
Duiven, 4 December 1951.

De burgemeester,

M. G. G. G. G.

De secretaris,

[Handwritten signature]

Op 4 december 1951 wordt een overeenkomst getroffen met Th.R.M. Bouwman te Duiven voor berging van het brandweermaterieel.

Akte van recht van opstal.

15 APR 1952
2687/45

- Geliet op het bepaalde in artikel 2, lid 1^a, sub 1, van de Wet, jante artikel 3 van het „Verreendingsbesluit Onverzoende Zaken“ bestand tegen de overreengekomene tegnapstallie geen bezwaar.

Arnhem, 4 April 1952.
Het Hoofd van het Persbureau
voor Ontoerende Zaken in het
ambacht van Gelderland.

Agnes Tamm
210 New York
Theodore Tamm

25

Normalisering

De kringcommandant brandweer G.J. Leerink schrijft op 1 december 1956 dat, teneinde in onze kring op doeltreffende wijze onderling hulp kan worden verleend, het nodig is dat de koppelingen waarmee de zuigslangen van de motorspuiten op de z.g. gesloten brandputten moeten worden aangesloten in alle gemeenten gelijk zijn. Hetgeen nu niet het geval is.

De kringraad heeft besloten het aanbrengen van nieuwe genormaliseerde koppelingen voor rekening van de kring uit te laten voeren. De inspecteur van het brandweerwezen Arnhem is bereid dit door een deskundig ambtenaar te laten verzorgen. Van deze gelegenheid zal tevens gebruik worden gemaakt om de jaarlijkse, door de inspectie brandweerwezen, op te maken staat van het aanwezige blusmateriaal aan de werkelijkheid te toetsen.

Medegebruik brandweergarage

Met Th. Vos sr. wordt op 18 februari 1954 de afspraak gemaakt dat hij gebruik mag maken van de rechterhelft van de, door de gemeente gebouwde, brandweergarage als werkplaats. Als tegenprestatie neemt Vos de verplichting op zich om de brandweerauto bedrijfsklaar te houden.

F.H. Vos, Automobiel- en Taxibedrijf, verzoekt het College van de gemeente Duiven op 12 oktober 1959 om, voor het in bedrijf stellen van een doorsmeerapparaat op druk, vergunning een krachtstroom stopcontact te mogen plaatsen in het perceel Rijksweg 30 (brandweergarage) behorende aan de gemeente Duiven.

De gemeente heeft geen bezwaar, mits de voorschriften van de P.G.E.M. in acht worden genomen en dat de aansluiting in de rechterhelft van de garage moet worden opgesteld. In de kosten ten laste van Vos komen.

De gemeente komt dan ook nog even terug op de overeenkomst van februari 1954 m.b.t. het gebruik van de helft van de garage. Voor het gebruik van de elektriciteit in de garage is nooit een overeenkomst gesloten. Indien de kosten over 1957, 1958 en 1^e halfjaar 1959 in aanmerking worden genomen, zijn dit f. 82,17, f. 113,25 en f. 55,25. In deze bedragen is de jaarlijkse meterhuur

van f. 9,-- begrepen. Het is niet na te gaan hoeveel door wie wordt gebruikt. Voorgesteld wordt dat de gemeente, als eigenaresse, de meterhuur voor haar rekening neemt en tevens plm f. 50,-- per jaar voor gebruik. In totaal zou voor rekening van de gemeente f. 60,-- per jaar komen of per kwartaal f. 15,--. Het overige komt ten laste van Vos.

De voorgestelde gedragslijn zou per 1 oktober 1959 kunnen ingaan. Vos geeft aan akkoord te gaan met de voorgestelde regeling.

`Uitgebluste_ Brandweermannen

De oud brandweermannen die we hebben geïnterviewd kwamen in de vorige eeuw bij de vrijwillige brandweer en hebben inmiddels allemaal de dienst verlaten, zijn `uitgeblust_.

Theo Bloemberg ging in 1965 werken bij garage Vos. Brandweercommandant (tevens gemeentesecretaris) H.J.M. Wouters van den Oudenweijer had in overleg met Vos besloten dat Theo bij de brandweer moest komen. Zo gezegd, zo gedaan. Theo kreeg bij zijn aanmelding in 1965 een (gewone) overall, laarzen, handschoenen en een helm als uitrusting. Meer bescherming was er niet.

Er was nog geen sprake van een opleiding; je liep gewoon mee met de andere brandweerlieden en leerde zo wat je bij een brand moest doen. Al doende leerde je.

Zijn latere brandweermaatje, Toon van Hummel, wilde al heel vroeg bij de brandweer ¶n op voetbal. Maar dat mocht niet van zijn vader, die was bang voor blessures, waardoor Toon niet in de (fietsen)zaak kon werken. Na het overlijden van zijn vader in 1977 is Toon bij de brandweer ¶n op voetbal gegaan.

Halverwege de 70'ër jaren werden de eerste regionale opleidingen voor brandweerlieden georganiseerd. Deze volgden men in de vrije avonden in Zevenaar of Arnhem. Daar hoorde ook een EHBO cursus bij.

Theo en Toon oefenden bijna altijd samen, ze vertrouwden elkaar blindelings, dat moet ook wel. Bij het betreden van een pand liep

de een voorop en de andere hield de voorste vast en praatten ze constant met elkaar. Vaak was er geen zicht door rook of omdat het donker was. Men liep dus veelal op de tast, wat voel je: een deur, hoeveel ramen. Zaken die je moest onthouden, want ze moesten dezelfde weg ook terug kunnen vinden. Ze zorgden voor elkaar, konden elkaars gedrag goed voorspellen, een kwestie van goed en vaak oefenen.

Theo Bloemberg heeft 34 jaar dienst bij de brandweer gedaan. Toon van Hummel is na 23 jaar dienstjaren bij de brandweer vertrokken.

Theo Thuss weet eigenlijk niet precies wanneer hij bij de brandweer is gekomen, ergens in de jaren '60. Hij ging gewoon met zijn vader, die ook bij de brandweer was, mee blussen. Hij werkte bij zijn vader, die een loonbedrijf in Loo had. Bij een melding, lieten ze hun werk, het bedrijf in de steek om de brand te helpen blussen.

Bluswater was niet altijd voorradig. Ze moesten meestal nog naar een waterput zoeken en die moest ook nog eerst worden uitgegraven. Dat was er vaak ook nog te weinig druk.

Gerrie van Brandenburg was postbode in Duiven en kon daarom ook bij de brandweer komen in 1964. Gerrie bestuurdde meestal de brandweerwagen en was pompbediende. Hij bleef bij de pomp en volgde de commando's op om meer of minder druk op het water te geven. Na de brand werd er wat nagepraat en 'n pilsje gedronken, hangend tegen de wagen aan. We noemden dit 'nablussen'. Aansluitend gingen we terug naar ons werk of naar huis. Dit was alle nazorg.

Theo Thuss verlaat na 13,5 jaar dienstverband de brandweer. Hij neemt ontslag: assisteren bij zware (verkeers)ongelukken met ernstige slachtoffers bezorgen hem trauma's. Gerrie van Brandenburg heeft zijn 25 jarig dienstverband net niet gehaald als hij in 1988 noodgedwongen moet stoppen na een hartinfarct.

De aantrekkingskracht voor de brandweer was ook bij Eef Evers al van jongs af aanwezig. Hij volgde de tankautospuiter als deze op weg ging naar een brand. Een tankautospuiter heeft een eerste voorraad bluswater mee en als deze in volle vaart, op weg naar de brand,

door de bochten scheurde, verloor hij water. Eef hoefde alleen het waterspoor te volgen. Met grote belangstelling stond Eef met z'n vriendjes te kijken hoe de klus werd geklaard.

In 1990 meldde Eef zich aan bij de brandweer. Dat kon omdat hij in Duiven werkzaam was. In tegenstelling tot zijn, eerder genoemde, brandweercolllega's moest Eef eerst een opleiding van plm. twee jaar volgen: brandweer tweede klas, brandweer eerste klas, hoofd brandwacht, groot rijbewijs, (water) pompbediende, gevaarlijke stoffen, reanimatie, EHBO, levensreddende handelingen, bijstaan ambulance personeel, hulpverlening bij auto ongelukken en ongelukken op het spoor, redden van dieren, hulp bij vastzittende lift, blikseminslag, brandwachtlopen bij grote evenementen.

Elk jaar moest Eef de Coopertest afleggen, een pittige conditietest. Met een last van 42 kilo (brandweerpak, ademfles, helm, laarzen, masker en een loodgordel van 20 kg om het middel) moest hij een parcours afleggen en 120 treden traplopen. Dat is hem 30 jaar lang gelukt.

Voor Eef is het BOT (BedrijfsOpvangTeam) Nazorgteam altijd heel belangrijk geweest. Zonder BOT had Eef het geen dertig jaar volgehouden. Na iedere hulpverleningsactie was er bij terugkomst in de kazerne altijd een BOT team klaar. Zij zorgen voor de mentale gezondheid van de korpsleden.

Eef Evers is 30 jaar bij de brandweer werkzaam geweest.

Al deze brandweermannen kijken met veel voldoening terug op hun tijd bij het korps. Het was een mooie en interessante tijd. We waren als korps een hechte club.

Brandweeronderscheidingen

De brandweer kent onderscheidingen die zijn ingesteld door de Staat ¶n brandweeronderscheidingen.

Menig brandweerman is Koninklijk onderscheiden of heeft ¶¶n of meerdere brandweeronderscheidingen voor zijn verdiensten in ontvangst mogen nemen.

G, nant detail: de jubilarissen van 1985 wilden er bij hun huldiging graag piekfijn uitzien, in uniform. Moesten ze wel eerst hun eigen brandweerpak kopen. Bij het verlaten van de dienst, eiste de leiding deze pakken op.

In vogelvlucht (grote en kleine) veranderingen door de jaren heen

Op 11 november 1968 besluit de gemeenteraad van Duiven tot de bouw van twee garages voor de brandweer. Deze komen bij het nieuwe pand van de dienst gemeentewerken aan de Ploenstraat. De brandweer zal in deze twee garages, werk- en opslagplaats zijn materieel kwijt kunnen. Het houten keetje aan de Rijksweg kan, wat de brandweer betreft, definitief op slot.

Het duurt echter nog tot 20 augustus 1971 alvorens burgemeester Kemme de 1ste spade de grond in kan steken. Op 26 januari 1972 wordt het nieuwe onderkomen voor de buitendienst van gemeentewerken en de brandweergarages officieel geopend.

Brandweercommandant H. Wouters van de Oudenweijer neemt in augustus 1972 na 21 jaar afscheid van de Duivense brandweer. Het commando wordt overgedragen aan het hoofd gemeentewerken van de gemeente Duiven, de heer C. Leenders.

De Duivense vrijwillige brandweer wordt in 1975 voor de invoering van zgn. `stil alarm' aangesloten op het net van de Arnhemse brandweer. Hiervoor worden twee mobilifoons, twee portofoons en 17 draadloze ontvangers aangeschaft. Het brandalarmnummer wordt 085-424446, het nummer van de Centrale van de Arnhemse brandweer. Op haar beurt alarmeert zij de Duivense brandweelieden door middel van draagbare ontvangers. Ook worden meerdere persluchtmaskers aangeschaft, ter bescherming van de ademwegen.

In 1975 wordt het gebouw van gemeentewerken uitgebreid met twee units voor de brandweer.

Op 28 maart 1976 overleed de heer C. Leenders, commandant van de vrijwillige brandweer Duiven. Hij is gestorven tijdens de uitoefening van zijn taak. Bij een slaapkamerbrand op Droo-Zuid

had hij net binnen de stand van zaken opgenomen. Eenmaal weer buiten, leek het of hij struikelde over een brandslang, hij viel neer en stond niet meer op. Hij had een hartaanval gekregen.

Eerbetoon na 46 jaar

Op 31 augustus 2022 werd zijn naam als 99ste bijgeschreven op het Nationaal Brandweermanmonument in Schaarsbergen.

In 1977 wordt de chef van de afdeling financiën van de gemeente Duiven, de heer G.B. Beumer, benoemd als nieuwe commandant van de brandweer.

In de in februari 1977 gehouden ledenvergadering van de vrijwillige brandweer wordt besloten het korps opnieuw in te delen. Er komen twee aanvalsploegen, die bij kleine branden om de beurt en bij grote branden samen het vuur bestrijden. Een technisch adviescommissie zal het materieel controleren, oefen-, kijk- en instructieavonden organiseren.

Tijdens deze vergadering wordt ook de brandweervereniging 'De Straalpijp' opgericht. De rol van de vereniging is het bevorderen van de onderlinge band en de goede geest tussen de leden door onder andere het organiseren en/of stimuleren van een jaarlijkse excursie, culturele en andere evenementen. Een zelfstandige,

onafhankelijk vereniging maar met hele nauwe banden met het uitrukkorps.

Commandant G.B. Beumer vertrekt en wordt in 1978 opgevolgd door Frans Vos. Na 40 dienstjaren neemt Frans Vos in april 1982 afscheid van het korps.

Hij wordt opgevolgd door Ben Engel, werkzaam bij de gemeente Duiven, afdeling Bouw en Woningtoezicht.

In 1996 wordt besloten dat commandant bij de vrijwillige brandweer een full-time functie wordt.

Berrie de Groot wordt in 2001 de nieuwe (interim) commandant van Duiven. Hij is tevens commandant van de brandweer Rheden. In 2002 wordt hij clustercommandant; Thijs Janssen wordt postcommandant

In 2009 vertrekt De Groot bij de Duivense brandweer. De nieuwe clustercommandant wordt Marrit Yntema. Postcommandant wordt Ben Jonkman.

Eind 2013 wordt hij opgevolgd door Ronald Verweijen. De huidige clustercommandant is Richard Smit.

In 1982 bestaan er plannen om de nieuwbouw voor de brandweer elders in de gemeente te realiseren. Alles staat al op papier. In er is een gunstig advies van de brandweerinspectie. Alleen ontbreekt nog, zoals wel vaker het geld.

Duiven heeft sinds maart 1984 de beschikking over een volledig uitgeruste hulpverleningsauto, overgenomen van de Rijksbrandweeracademie in Arnhem.

Regelmatig worden er levensechte brand- en rampenoefeningen gehouden. Hierbij worden korpsen uit de regio en/of Duitsland uitgenodigd. Er worden EHBO'ers en LOTUS-slachtoffers ingeschakeld. Steeds een ander scenario, afhankelijk van de gekozen locatie.

Oktober 1988 is het eindelijk zover.

Opening van de nieuwe brandweergarage aan de Ploenstraat. Een garage die voldoet aan de eisen van deze tijd; men heeft nu de beschikking over eigen was- en toiletruimte, kantine annex instructie- en vergaderruimte.

De brandweervereniging 'De Straalpijp' schenkt een Smyrna geknoopt wandkleed voor het nieuwe onderkomen. Ontworpen en geknoopt door de gehele familie Berendsen; een prachtig stukje huisvlijt.

Amber van der Vlies uit Lathum doet in september 2000 haar intrede bij de Duivense brandweer. Ze is in opleiding om de eerste vrouw van het vrijwillige brandweerkorps in Duiven te worden. Amber wilde geen kantoorbaan en werkte voorheen bij de luchtmacht 'Officier grondverdediging'. Ze wilde daarnaast graag iets actiefs doen. De brandweer heeft haar altijd al aangesproken.

Zondag 23 september 2001 organiseert de vrijwillige brandweer voor de eerste keer een open dag. Er zijn brand- en blusdemonstraties, advies over brandveilig wonen, rondleidingen door de kazerne, bekijken van alle brandweerapparatuur.

Op 1 juli 2008 is de samenwerking tussen de brandweerkorpsen van Duiven en Rheden een feit. Het betreft alle ondersteunende taken (preventie, opleiding van personeel, inkoop en onderhoud personeel etc). Brandbestrijding en hulpverlening vallen niet onder de samenwerking.

De vrijwillige brandweer van Duiven heeft de vrijwilligersprijs 2012 van de gemeente Duiven gewonnen. Inwoners van Duiven konden stemmen op de genomineerden. Dat gebeurde vierduizend keer, de meeste stemmen waren voor het brandweerkorps. Het korps won een cheque van B 1.500,-. De cheque wordt geschonken aan Vrienden van Thuvine voor een nieuwe voliere in de binnentuin van het woonzorgcentrum.

Met ingang van 1 januari 2014 is de brandweer van Duiven, samen met negen andere korpsen, opgegaan in regionale organisatie: Brandweer Gelderland-Midden. Alle werkzaamheden ten aanzien van de dagelijkse brandweertzorg (het blussen van branden en de hulpverlening bij ongevallen) blijft de brandweer uitvoeren vanuit de lokale kazernes. De schaalvergroting maakt het mogelijk om een aantal zaken gezamenlijk te organiseren, zoals opleidingen, oefeningen, de inkoop van materieel en advisering over brandpreventie. De brandweerkorpsen werkten in het verleden al samen op dit gebied. Die samenwerking wordt verder geïntensiveerd met als doel verdere professionalisering van de brandweer.

Woensdagavond 4 mei 2016 vertrekken burgemeester De Lange en vijf brandweertochters naar Calafat in Roemeni¹ om een hulpverleningsvoertuig van de brandweer te brengen. De afstand Duiven-Calafat is ongeveer 2000 km. Het hulpverleningsvoertuig is voorzien van een kraan en extra rijk uitgerust met materiaal, geschonken door de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden.

In 2020 ontstaat er onrust bij de vrijwillige brandweer. Ze vrezen dat de post Duiven het specialistische hulpverleningsvoertuig zal kwijtraken en alleen een tankautospuut zal overhouden.

Branden, calamiteiten die menigeen zijn bijgebleven. Consigne (bevel of instructie) 'laat maar branden'. B&W van Duiven laten in september 1965, onder toezicht van de brandweer en politie een uit 1807 daterende boerderij aan de Rijksweg in Duiven in brand steken. Dit omdat het sloopwerk niet wil vlotten. Het pand was door de gemeente aangekocht en ontruimd ten behoeve van de dorpssanering.

De brand in het schuttersgebouw in 1976. Het gebouw werd juist verbouwd. Voor laswerkzaamheden waren er gas- en zuurstofflessen in het pand. Plots ontstond er een enorme ontploffing met een steekvlam die boven het haantje van de kerktoeren uitkwam.

In de vroege morgen van 23 juli 1979 wordt door een voorbijganger de brand in de woninginrichtingszaak van Boland aan de Rijksweg ontdekt. Het voorste gedeelte van de winkel werd

totaal door het vuur verwoest; het achterste deel liep flinke rook- en waterschade op.

Het achterhuis van de familie Reijmer aan de Broekstraat in Duiven brand op 25 maart 1982 volledig uit.

Oorzaak: 7 kinderen tussen 7 en 11 jaar speelden soldaatje op de hooizolder, met een aansteker werd bijgelicht.

In de nacht van 17 op 18 december 1986 brand het filiaal van de Makro op het industrieterrein Nieuwgraaf in Duiven volledig af. Negen brandweerkorpsen uit de wijde omgeving werden opgetrommeld. Het pand moest als verloren worden beschouwd, ondanks de inzet van in totaal 140 brandweerlieden.

Er is sprake van een aanslag. De brand is aangestoken door meerdere brandbommen met tijdonsteking. De aanslag wordt opge¹ist door Revolutionaire Anti-Racistische Actie (RaRa).

De Groessense molen `de Welvaart_ aan de Achtergaardsestraat is door nog onbekende oorzaak uitgebrand op 8 april 1995. Toen de brand uitbrak werd er in de molen veevoer gemengd. De vuurhaard zat hoog in de molen zodat een ladderwagen nodig was.

In juni 1997 legt een felle uitslaande brand een kapitale, net gerenoveerde, boerderij aan de Lijkweg in Loo in de as; 11 week voor de verhuizing.

In februari 1998 brandt het Chinees restaurant Ming Palace grotendeels af. Zestienjarige zoon wordt verdacht van brandstichting.

In september 1998 verwoest brand een voormalige boerderij aan de Lijkweg in Groessen. Twee brandweermannen kunnen ternauwernood ontsnappen aan vuur en vonkenregen door instortende muur.

In januari 2000 legt een fel uitslaande brand de opslaghal van Nijman Interieur & Tuindecoraties op bedrijventerrein Nieuwgraaf in de as.

In de nieuwjaarsnacht van 2003 wordt basisschool De Spil aan de Schoolstraat in Duiven deels verwoest. Het in de school gevestigde kinderdagverblijf De Kangoeroe wordt zwaar getroffen. Een verdwaalde vuurpijl is de oorzaak.

Na het noodweer in juni 2003 krijgt de brandweer 30 meldingen. Er moeten omgevallen bomen, afgebroken takken worden verwijderd. Er worden 4 woonhuizen en 1 auto getroffen door omgevallen bomen. Door blikseminslagen worden 4 bomen geveld.

Een bedrijfsverzamelgebouw met daarin gevestigd enkele transportbedrijven, een groothandel in relatiegeschenken op industrieterrein Nieuwgraaf is in november 2003 niet meer te redden. Omstanders halen vrachtwagens uit het brandende pand.

Bij een grote brand in oktober 2008 van de monumentale boerderij aan de Ploenstraat is de brandweer kansloos. Bij aankomst stond rieten dak al in lichterlaaie. De grote schuur en bebouwing tussen schuur en boerderij konden worden gered.

Het opsteken van een sigaretje tijdens het schilderen veroorzaakt een fikse woningbrand in november 2011. Opstijgende walm van openstaande terpentinefles vatte vlam.

Op 9 maart 2016 wordt het pand van Melis Transport in de as gelegd. De oorzaak kan niet achterhaald worden omdat de vuurzee te heftig was.

In augustus 2020 verwoest een brand autosloperij De Moestuin. De bedrijfswoning en loods gaan in vlammen op, evenals honderden autowrakken.

Meermaals wordt de brandweer opgeroepen voor hulpverlening bij zware ongelukken: aanrijdingen met treinen, zelfdodingen op het spoor; dodelijk ongevallen (al dan niet met beknelling) op de A12 of op de Oostsingel; ook de Rijksweg is een beruchte weg qua ongevallen.

Dit zijn vaak de uitrukken met de meeste impact, die blijven hangen. In die jaren was er nog geen nazorgteam.

Brandweervrijwilliger

Als brandweervrijwilliger heb je een belangrijke maatschappelijke rol en ben je van grote betekenis voor je burens, je omgeving en voor je dorpsgenoten. Samen met je collega's ruk je uit bij brand, verkeersongevallen, stormschade en ongevallen met gevaarlijke stoffen. Ook biedt je andere hulpverleners ondersteuning bij AED reanimaties. SAMEN, als team red je mensen en dieren!

Tenslotte spraken we met enkele jonge manschappen van de Duivense brandweer. In dienst sinds 2016 en 2017.

Saskia Zijfers heeft een MBO opleiding Sound en Vision niveau 4 afgerond en werkt in de evenementenbranche als lichttechnicus bij o.a. Talpa en RTL. Gewend om op grote hoogten te werken, gewend om te gaan met groot materieel zoals vrachtwagens, hoogwerkers en heftrucks. Ze is sinds 2016 bij de vrijwillige brandweer. Ze voelt zich "one of the guys".

Maar waarom bij de brandweer? Ze wil graag mensen helpen, is avontuurlijk, technisch en zoekt graag een nieuwe uitdaging.

Stefan van Liere heeft een opleiding MBO metaal/plaatwerker en werkt bij de DRU in Duiven. In 2017 is hij bij de Duivense brandweer gekomen. Vanaf zijn 12^e tot 18^e jaar was hij lid van de jeugdbrandweer in Middelburg. Hij hield van de spanning en genoot van de jeugdwedstrijden. Het was zijn droom later bij de echte brandweer te komen.

Maar waarom bij de brandweer? Hij helpt graag mensen die in noodsituaties verkeren waarbij ze zichzelf niet kunnen helpen. Hij ziet overeenkomsten tussen zijn job en de brandweer: hij is

technisch, fysiek sterk, creatief in oplossingen. Vaardigheden die een meerwaarde zijn voor de brandweer.

Saskia en Stefan hebben de manschapsopleiding gevolgd in Zevenaar en deels online. Wekelijks hadden ze les. Pas na de opleiding kun je worden opgeroepen ter assistentie bij een calamiteit.

Wie denkt dat iedereen tegenwoordig maar bij de vrijwillige brandweer kan komen heeft het goed mis. De vrijwilligers krijgen dezelfde training en moeten hetzelfde leren als een beroepsbrandweerman. De vrijwilligers moeten deze studie in hun vrije tijd doen omdat ze overdag een normale baan hebben. Het gaat te ver om de opleiding helemaal uit de doeken te doen, maar in het kort komt het hier op neer.

Opleiding

Je moet minimaal 18 jaar zijn voordat je aan de pittige tweejarige opleiding kunt beginnen. Het begint allemaal met een snuffelstage van enkele maanden: je loopt mee bij de oefenavonden, je mag nog niet mee bij uitrukken. Daarna volgt een fysieke en psychische keuring.

Pas daarna begint de opleiding. De brandweer heeft 4 kerntaken, nl.:

- ⌘ Gevaar voor mensen en dieren bij ongevallen beperken en bestrijden
- ⌘ Brand voorkomen, beperken en bestrijden
- ⌘ Andere overheden en organisaties adviseren over brandweezorg, brandbestrijding en -preventie
- ⌘ Ongevallen met gevaarlijke stoffen voorkomen, beperken en bestrijden.

In deze volgorde worden ook de bijbehorende cursussen gegeven.

De basis opleiding bestaat uit twee delen.

Deel I: Levensreddend Handelen LVH. Dit is een EHBO opleiding met reanimatie. Met deze vaardigheid kun je direct slachtoffers bij een incident helpen.

Deel II: Brandonderdeel. Deze bestaat uit enkele maanden theorie: hoe ontstaat een brand, hoe kun je jezelf voortbewegen zonder

zicht etc etc. Maar vooral leren ze over de slogan 'STOP EN DENK NA'. De eigen veiligheid van de brandweerman/vrouw staat altijd voorop!

Na enkele maanden krijg je met echt vuur te maken. Een cruciaal moment in de opleiding. In deze fase vallen de eerste cursisten af. Je wordt blootgesteld aan een Flashover (gecontroleerd krijg je vuur over je heen); je gaat realistisch oefenen met brand. Raak je niet in paniek, dan kun je de volgende stap zetten. In deze fase leer je nu ook over verkenningmethoden. Je leert rook lezen; wat zou er binnen aan de gang zijn, is er ontplofingsgevaar? Je leert kennis over zuurstof. Wat gebeurt er bij een brandend pand, wanneer je een deur opent en er ineens een flinke hoeveelheid zuurstof naar binnen wordt gezogen en er dus kans is op een Backdraft Slow Motion BSM, een soort explosie die geactiveerd wordt door zuurstof.

In het tweede basisjaar leer je over Technisch Hulpverlening THV. THV behoort ook tot de vier kerntaken van de brandweer.

Hoe haalt de brandweer slachtoffers van een auto-ongeluk met behulp van zwaar redgereedschap uit de auto? Hoe bevrijdt je mensen uit liften? Hoe red je dieren in nood? Hoe red je mensen op hoogte? Hoe help je bij storm- en waterschade en ga je om met kettingzagen? Hoe help je bij stroomuitval? Hoe haal je dierbare spullen uit een brandend huis? Hoe kun je een woning stutten? Hoe help je bij waterongevallen? Hoe verleen je hulp bij spoorongevallen? Hoe help je bij bedrijfsongevallen?

In de laatste 3 maanden leer je over IBGS, Incidenten Bestrijding Gevaarlijke Stoffen.

Hoe handel je bij gaslekkages, gedumpt drugsafval, bij incidenten met asbest? Hoe lees je de oranje borden die op de voor- en achterzijde van vrachtwagens zijn bevestigd, die gevaarlijke stoffen vervoeren? Hoe handel je bij incidenten in chemische fabrieken of bij LPG?

Als je al deze cursussen met succes hebt afgerond, verkrijgt je het diploma Manschap. Nu kun je worden ingezet bij oproepen. Na deze basisopleiding kun je nog specialistische opleidingen volgen.

Tot slot

Het veroorzaken van brand kan door één persoon worden gedaan, maar het stoppen van die brand kan alleen door een team worden bewerkstelligd.

Na een lange geschiedenis kunnen we in de gemeente Duiven nu toch spreken van een degelijke, goed opgeleide en uitgerust brandweerkorps.

De Straalpijp

Dit jubileumboek is geschreven op verzoek van de brandweervereniging de Straalpijp.

Naast het uitgeven van dit jubileumboekje organiseert de Straalpijp ter gelegenheid van het jubileum een receptie voor leden (zij die lid zijn van de vrijwillige brandweer Duiven); oud-leden (zij die na beëindigen van de actieve dienst; of die om gezondheidsredenen hebben moeten stoppen; of door leeftijdsontslag, dan wel na meer dan 20 jaar actieve dienst de dienst hebben verlaten) die lid zijn gebleven van de Straalpijp op vrijdag 17 februari 2023 in de brandweergarage aan de Ploenstraat in Duiven.

Het jubileumjaar wordt afgesloten met een 112-dag op zaterdag 22 april 2023 in het centrum van Duiven.

Samenstelling, tekst en vormgeving

Dit jubileumboek is samengesteld door Martina van Hummel, redactielid van de Driepas, het verenigingsblad van de Historische Kring Duiven-Groessen-Loo.

Met hulp van Edith de Geest, archivaris van het Streekarchivariaat De Liemers en Doesburg, gingen we in het gemeente archief van Duiven op zoek naar informatie.

Via overlevering van verhalen van oud brandweerlieden, van wat we in de archieven van de gemeente Duiven, op basis van privé krantenknipselverzamelingen, fotoalbums en interviews met (oud) brandweerlieden, waaruit we fragmenten of stukken hebben gebruikt, schetsten we een zo goed mogelijke, doch summiere, feitelijke weergave van 200 jaar brandweer in Duiven.

Waarbij we ons realiseren dat we allesbehalve compleet kunnen zijn.

Met dank aan:

Reinard Berendsen

Agnes van Beurden

Theo Bloemberg

Eddy Boss

Gerrie van Brandenburg

Eef Evers

Toon van Hummel

Francien Leenders

Stefan van Liere

Theo Mattijssen

Carel Smits

Theo Thuss

Saskia Zijfers

Uitgave:

Editoo B.V. en Historische Kring Duiven-Groessen-Loo

© 2023 Historische Kring Duiven-Groessen-Loo

